

İÇİNDEKİLER

SUNUŞ (Prof. Dr. Süleyman Başterzi)	7
SUNUŞ (Prof. Dr. Olaf Deinert)	9
SUNUŞ (Prof. Dr. Olaf Deinert)	11
ÖNSÖZ VE TEŞEKKÜR.....	13
İÇİNDEKİLER	19
KISALTMALAR	33
GİRİŞ	39

BİRİNCİ BÖLÜM

KURAMSAL VE TARİHSEL BOYUTUYLA SENDİKALAR - SENDİKA HAKKI VE ÖZGÜRLÜĞÜ

Ş 1. KAVRAMSAL ÇERÇEVE	45
I. GENEL OLARAK.....	45
II. İLKELER VE KURALLAR.....	46
III. SENDİKALİZM	49
A. Sendikalizmin Doğuşu.....	51
B. Sendikalizmin Genel Esasları.....	54
Ş 2. SENDİKA KAVRAMI VE SENDİKACILIĞIN TARİHÇESİ	58
I. SENDİKA KAVRAMI	58
II. SENDİKACILIĞIN TARİHÇESİ	62
A. Genel Olarak.....	62
B. İngiltere’de Sendikacılık.....	64
C. Almanya’da Sendikacılık	68
Ç. Fransa’da Sendikacılık	74
D. Türkiye’de Sendikacılık.....	78
1. Genel Olarak.....	78
2. Osmanlı Döneminde Sendikal Hareketler	78
3. Cumhuriyet Döneminde Sendikal Hareketler	83
Ş 3. SENDİKANIN TANIMI İLE SENDİKA HAKKI VE ÖZGÜRLÜĞÜ	94
I. SENDİKANIN TANIMI.....	94
A. Genel Olarak.....	94

B.	İşçi Sendikaları	96
C.	İşveren Sendikaları.....	99
Ç.	Konfederasyonlar ve Kuruluş Kavramı.....	99
D.	Alman Hukukunda Sendikal Örgütler.....	101
1.	Genel Olarak.....	101
2.	Sendikanın Unsurları.....	103
a.	Kuruluşa Dair Temel Unsurlar.....	103
1)	İşçi veya İşverenler Tarafından Oluşturulan Örgütsel Yapı.....	103
2)	Özel Hukuk Hükümleri Çerçevesinde Serbest Olarak Örgütlenmiş Olması.....	104
b.	Amaç Unsuru.....	105
c.	Bağımsızlık Unsuru	105
1)	Sosyal Tarafların Birbirlerine Karşı Bağımsızlığı.....	106
2)	Üçüncü Taraflara Karşı Bağımsızlık	107
ç.	Toplu İş Sözleşmesi Ehliyeti Bakımından Aranan İlave Unsurlar.....	108
1)	Demokratik Örgütlenme	109
2)	Sosyal Baskı Gücü.....	110
3)	Toplu İş Sözleşmesi Yapma Amacının Gütülmesi ve Sürece Katılım.....	112
4)	Zanaat Odaları/Esnaf Derneklerinin Toplu İş Sözleşmesi Ehliyeti.....	113
5)	Üst Kuruluşların Toplu İş Sözleşmesi Ehliyeti.....	113
3.	İşçi Sendikaları	114
4.	İşveren Sendikaları.....	116
II.	SENDİKA HAKKI VE ÖZGÜRLÜĞÜ.....	118
A.	Genel Olarak	118
B.	Sendika Özgürlüğünün Niteliği.....	119
1.	Hak ve Özgürlük Kavramları	119
2.	Sendika Özgürlüğünün Niteliği	120
a.	İnsan Hakkı Niteliği ve Diğer Bazı İnsan Hakları ile İlişkisi	120
1)	Sendika Özgürlüğü ve İfade Özgürlüğü İlişkisi.....	121
2)	Sendika Özgürlüğü ve Örgütlenme Özgürlüğü İlişkisi.....	122
b.	Sosyal ve Ekonomik Hak – Klasik Temel Hak Değerlendirmesi.....	123
c.	Çifte Temel Hak Niteliği	125

C.	Sendika Özgürlüğünün Kapsamı.....	126
1.	Bireysel Sendika Özgürlüğü.....	126
a.	Olumlu Sendika Özgürlüğü.....	126
b.	Olumsuz Sendika Özgürlüğü.....	129
2.	Kolektif Sendika Özgürlüğü.....	130
Ç.	Hakkın Sınırlandırılması ve Korunması.....	133
1.	Hakkın Sınırlandırılması.....	133
2.	Hakkın Korunması.....	135
D.	Sendika Özgürlüğü Bağlamında Kamu Görevlilerinin Durumunun Değerlendirilmesi.....	136
E.	Alman Hukukunda Sendika Özgürlüğü.....	138
1.	Örgütlenme (Dernek Kurma) Özgürlüğü.....	138
2.	Sendika Özgürlüğü.....	141
a.	Bireysel Sendika Özgürlüğü.....	143
1)	Olumlu Sendika Özgürlüğü.....	143
2)	Olumsuz Sendika Özgürlüğü.....	144
b.	Kolektif Sendika Özgürlüğü.....	148
1)	Kolektif Sendika Özgürlüğü Çerçevesinde Sendikaların Kuruluşuna (Varoluşuna) ve Faaliyetlerine Dair Güvenceler.....	150
2)	Kolektif Sendika Özgürlüğü Çerçevesinde Sendikaların Kullanabileceği Araçlara Dair Güvenceler.....	154
3)	Güvencelerin Sınırı.....	156
F.	Bireysel ve Kolektif Sendika Özgürlüklerinin Çatışması.....	157
1.	Türk Hukukunda Sendikal Özgürlüklerin Çatışması.....	157
2.	Alman Hukukunda Sendikal Özgürlüklerin Çatışması.....	159
III.	ULUSLARARASI BELGELERDE SENDİKA HAKKI VE ÖZGÜRLÜĞÜ.....	163
A.	Birleşmiş Milletler Belgeleri.....	163
1.	İnsan Hakları Evrensel Beyannameesi.....	163
2.	Ekonomik, Sosyal ve Kültürel Haklara İlişkin Uluslararası Sözleşme.....	164
3.	Kişisel ve Siyasal Haklar Uluslararası Sözleşmesi.....	165
B.	Avrupa Konseyi Belgeleri.....	166
1.	Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi.....	166
2.	Gözden Geçirilmiş Avrupa Sosyal Şartı.....	167
C.	Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO) Sözleşmeleri.....	167
1.	Genel Olarak.....	167

2. 87 Numaralı Sendika Özgürlüğü ve Sendikalaşma Hakkının Korunması Sözleşmesi	168
3. 11 Numaralı Örgütlenme Özgürlüğü (Tarım) Sözleşmesi	170
4. 98 Numaralı Örgütlenme ve Toplu Pazarlık Hakkı Sözleşmesi	172
5. 151 Numaralı Çalışma İlişkileri (Kamu Hizmeti) Sözleşmesi	173
6. Uluslararası Sözleşmelerin Ulusal Hukuka Etkisi	175
a. Genel Olarak	175
b. Kuramsal Yaklaşımlar	176
c. Uluslararası Sözleşmelerinin Türk Hukukundaki Yeri	177
ç. Doğrudan Uygulanabilirlik (<i>Self-Executing</i>) Sorunu	180

İKİNCİ BÖLÜM

SENDİKALARIN KURULUŞUNA DAİR İLKELER

§ 4. SERBEST KURULUŞ İLKESİ VE SENDİKALARIN TÜZEL KİŞİLİĞİ	183
I. SERBEST KURULUŞ İLKESİ	183
A. Kuruluş Sistemleri	183
1. İzin (Ruhsat/İmtiyaz) Sistemi	184
2. Normatif Sistem	185
3. Serbest Kuruluş Sistemi	186
4. Karma Sistem	188
B. Sendikalarda Serbest Kuruluş İlkesi	188
1. Genel Olarak	188
2. Kurucu Olabilme Koşulları	191
a. İşçi Sendikası Kurucuları Bakımından	191
1) İşçi Statüsü	191
2) <i>STİSK</i> m. 6 Kapsamında Yer Alan Koşullar	194
a) Fiil Ehliyetine Sahip Olma	195
b) Fiilen Çalışma Koşulu	196
c) Belirli Suçlar Dolayısıyla Mahkûmiyetin Bulunmaması	199
3) Mevcut Sendika Üyeliğinin Kuruculuğa Etkisi	200
b. İşveren Sendikaları Kurucuları Bakımından	204
c. Konfederasyonların Kuruluşu Bakımından	206
3. Kurucu Sayısı	207
4. Sendika ve Konfederasyonların Kuruluşunda Usul	207
a. Sendika Tüzüğü'nün Hazırlanması ve Teslimi	207

b. Tüzük ya da İlgili Belgelerde Hukuka Aykırılık Bulunması.....	212
c. Tüzük Hükümlerinin Yargısal Denetimi.....	214
5. Kuruluşlarda Birleşme ve Katılma.....	215
6. Sendika Şubeleri ile Temsilcilikler	216
7. Alman Hukukunda Sendikaların Serbest Kuruluşu	219
a. Sendikaların Hukuki Statüleri	219
b. Sendika/Dernek Kurma Hakkı ve Hak Sahipleri	220
c. Sendikaların Kuruluşu ve Tüzüklerinin İçeriği	221
1) Alman Medeni Kanunu (<i>BGB</i>) ve Temel Ayrımlar.....	221
2) <i>BGB</i> Çerçevesinde Tescilli Derneklerin Kuruluşuna Dair Temel Hukuki Düzenlemeler	222
a) Üye Sayısı	222
b) Dernek Tüzüğü'nün Temel İçeriği	223
c) Derneğin Tescili.....	227
ç) Tescilin Etkisi ve Şartlardaki Eksikliklerin Yasal Sonuçları.....	228
3) Sendikaların Kuruluşu ve Tüzükleri.....	231
ç. Tüzük Değişiklikleri	235
d. Sendikaların Birleşmesi veya Bölünmesi.....	235
e. Sendikaların Sona Ermesi	236
II. SENDİKALARIN TÜZEL KİŞİLİĞİ	237
A. Tüzel Kişilik Kavramı	237
1. Hukuki Düzlemde Kişilik Kavramı.....	237
2. Tüzel Kişilik Türleri.....	240
B. Sendikal Örgütlerde Tüzel Kişilik	241
C. Tüzel Kişiliğin Kazanılması.....	243
Ç. Tüzel Kişilik Kazanamayan Oluşumlar	244
D. Alman Hukukunda Sendikaların Tüzel Kişilikleri.....	246
1. Sendikaların (Derneklerin) Tüzel Kişilikleri.....	246
a. <i>BGB</i> Bağlamında Temel Ayrımlar	246
1) Genel Olarak.....	246
2) Ekonomik Amaç Güden ve İdeal Amaç Güden Dernek Ayrımı.....	246
3) Tüzel Kişiliği Olmayan Dernekler	247
a) Genel Olarak.....	247
b) Tüzel Kişiliği Olmayan Derneklere Tanınan Bazı Temel Haklar ve Yükümlülükleri	249

c)	Tüzel Kişiliği Olmayan Derneklerin Temel Örgütsel Yapısı.....	252
i.	Genel Kurul.....	252
ii.	Yönetim Kurulu.....	253
iii.	Diğer Organlar.....	254
ç)	Tüzel Kişiliği Olmayan Derneklere Üyelik ile Üyelerin Hak ve Yükümlülükleri.....	255
i.	Üyelik ve Üyeliğin Sona Ermesi.....	255
ii.	Üyelerin Temel Hak ve Yükümlülükleri ile Dernek Borçlarından Sorumluluk.....	256
d)	Tüzel Kişiliği Olmayan Derneklerin Sona Ermesi ve Tasfiyesi.....	257
4)	Kamu Hukuku - Özel Hukuk Ayrımı.....	258
b.	Tüzel Kişiliğe Sahiplik Ayrımında Sendikaların Durumu.....	259
2.	Sendikaların Temsili ve Hukuki Sorumlulukları.....	262
§ 5.	İŞKOLU ESASINA GÖRE SENDİKALAŞMA İLKESİ.....	264
I.	GENEL OLARAK.....	264
II.	YASAL DÜZENLEMELER VE DEĞERLENDİRME.....	267
A.	Yasal Düzenlemeler.....	267
B.	Yasal Düzenlemelerin Değerlendirilmesi.....	269
1.	Yasal Düzenlemelerin Genel Değerlendirmesi.....	269
a.	İşkolu Esasına Göre Sendikalaşma Bağlamında Değerlendirme.....	269
b.	Meslek Esasına Göre Sendikalaşma Bağlamında Değerlendirme.....	271
c.	İşyeri Esasına Göre Sendikalaşma Bağlamında Değerlendirme.....	276
2.	<i>ILO</i> Normları Bağlamında Değerlendirme.....	280
3.	Güçlü Sendikacılık Perspektifi Bağlamında Değerlendirme.....	282
4.	Sendika İçi Demokrasi Bağlamında Değerlendirme.....	285
III.	İŞKOLUNUN ÖNEMİ VE İŞKOLLARININ BELİRLENMESİ.....	287
A.	İşkolunun Önemi.....	287
B.	İşkollarının Belirlenmesi.....	289
C.	Genel İşler İşkolu ve Genel Sendikalar.....	293
1.	Genel İş Kavramı.....	293
2.	Genel Sendikalar.....	294
3.	Konunun Değerlendirilmesi.....	294
Ç.	<i>NACE</i> Kodlama Sistemi ve İşkolu Tespitinde Yarattığı Sorunlar.....	296

IV. İŞKOLU TESPİTİ BAĞLAMINDA İŞYERİ KAVRAMI, SINIRLARIN TESPİTİ VE ASIL İŞ – YARDIMCI İŞ AYRIMI	298
A. Genel Olarak.....	298
B. Bağımsız İşyeri – İşyerine Bağlı Yer Ayrımı ve İşletme Kavramı	300
C. Asıl İş – Yardımcı İş Ayrımı.....	304
Ç. Ağırlıklı İşin Belirlenmesi.....	306
D. Alt İşveren İlişkileri.....	307
V. İŞKOLU TESPİTİNDE USUL	307
A. Bakanlık Tarafından İşkolu Tespitinin Yapılması.....	307
B. Bakanlığın İşkolu Tespiti Yapmaktan Kaçınması	310
C. İşkolu Tespitine İtiraz	311
Ç. İşkolu Tespit Talebi ve Bunun Yetki Sürecine Etkisi	315
VI. İŞKOLU ESASINA GÖRE SENDİKALAŞMA İLKESİNİN İSTİSNASI.....	318
VII. ALMAN HUKUKUNDA SENDİKALARIN ÖRGÜTLENMESİNDE BENİMSENEN ESASLAR	320
A. Örgütlenme Düzeyi ve Başlıca İşkolları	320
1. Genel Olarak.....	320
2. Alman Hukukunda İşkolu Esasına Göre Sendikalaşma İlkesi („ <i>Industrieverbandsprinzip</i> “).....	321
3. Çok Sektörlü/İşkollu İşçi Sendikaları („ <i>Multibranchengewerkschaften</i> “)	326
4. Alman Hukukunda İşçi Sendikalarının Örgütlendiği Başlıca İşkolları	328
a. İşkollarının Belirlenmesi	328
b. Alman Hukukunda Sendikal Örgütlenmeye Esas Başlıca İşkolları.....	329
B. Güçlü Sendikacılık Perspektifi ve Toplu İş Sözleşmesi Ehliyeti („ <i>Tariffhigkeit</i> “).....	333
1. Genel Olarak Alman Hukukunda Toplu İş Sözleşmeleri.....	333
a. Toplu İş Sözleşmesinin Tanımı ve İşlevleri.....	333
b. Toplu İş Sözleşmesi Türleri.....	334
c. Toplu İş Sözleşmelerinin Tarafı Olarak İşverenler ve İşveren Kuruluşları.....	336
2. Güçlü Sendikacılık Perspektifi.....	336
3. Toplu İş Sözleşmesi Ehliyeti („ <i>Tariffhigkeit</i> “)	338
a. Genel Olarak	338
b. Yasal Düzenlemeler ve Yargı Kararları Işığında Toplu İş Sözleşmesi Ehliyeti.....	340
1) Toplu İş Sözleşmesi Yapma Amacının Bulunması.....	342

2) Alandaki Hukuki Düzenlemelere Bağlılık	342
3) Sosyal Baskı Gücü (Baskı Uygulayabilme Kabiliyeti)	342
4) Demokratik İlkelere Uygunluk.....	344
c. Toplu İş Sözleşmesi Ehliyetinin Başlangıcı ve Sona Ermesi	345
§ 6. SENDİKA ÇOKLUĞU İLKESİ	347
I. GENEL OLARAK	347
II. YASAL DÜZENLEMELER VE KONUNUN DEĞERLENDİRİLMESİ	349
A. Genel Olarak	349
B. İşkolu Esasına Göre Sendikalaşma İlkesi ve Güçlü Sendikacılık Bağlamında Değerlendirme	350
C. Serbest Kuruluş ve Demokratik Esaslara Uygunluk (Sendika İç Demokrasi) İlkeleri Bağlamında Değerlendirme	352
III. 87 NUMARALI <i>ILO</i> SÖZLEŞMESİNDE SENDİKA ÇOKLUĞU İLKESİ	353
IV. SENDİKA TEKLİĞİ İLKESİ.....	354
V. ALMAN HUKUKUNDA SENDİKALARIN ÇOKLUĞU	356
A. Genel Olarak	356
B. Kavramsal Bir Tartışma Olarak Sendikal Çoğulculuk („ <i>Gewerkschaftspluralismus</i> ”) – Sendikal Çoğulluk („ <i>Gewerkschaftspluralität</i> ”) Ayrımı.....	361
C. Alman Hukukunda Sendikal Çoğulluk	362
1. Sendikal Çoğulluk ve Rekabet İlişkisi.....	362
2. Yasal Düzlemde Sendikal Çoğulluk	365
a. Özgür ve Toplumsal Bir Düzenin Tezahürü Olarak Sendika Çoğulluğu	365
b. Devletin Düzenleme Yetkisi	366
3. Sendikal Çoğulluk Anlayışının Olumlu ve Olumsuz Yönleri	369

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

SENDİKALARIN FAALİYETLERİNE VE İŞLEYİŞİNE DAİR İLKELER

§ 7. SENDİKALARIN BAĞIMSIZLIĞI VE SENDİKAL SAFLIK İLKESİ.....	373
I. GENEL OLARAK	373
II. SENDİKALARIN BAĞIMSIZLIĞI.....	375
A. Devlete Karşı Bağımsızlık.....	375
B. Siyasi Partilere Karşı Bağımsızlık.....	377
1. Genel Olarak.....	377
2. Sendika - Siyaset İlişkisi	378
3. Siyasi Faaliyetlerin Sınırı	380

a.	Sendikaların Siyasi Faaliyetlerinin Sınırı	380
b.	Sendika Üyelerinin ve Yöneticilerinin Siyasi Faaliyetlerinin Sınırı	382
c.	Siyasi Amaçlı Grevler	383
4.	<i>ILO</i> Sendika Özgürlüğü Komitesi İlke Kararları Bağlamında Sendikaların Siyasi Faaliyetleri.....	384
C.	Sosyal Tarafların Birbirlerine Karşı Bağımsızlığı ve Sendikal Safılık İlkesi	386
1.	Sosyal Tarafların Birbirlerine Karşı Bağımsızlığı	386
2.	Sendikal Safılık İlkesi	388
3.	Konunun Değerlendirilmesi	389
III.	ALMAN HUKUKUNDA SENDİKALARIN BAĞIMSIZLIĞI VE SENDİKAL SAFLIK	391
A.	Genel Olarak.....	391
B.	Sosyal Tarafların Birbirlerine Karşı Bağımsızlığı	392
1.	Bağımsızlığın Anlamı, Kökeni ve Hukuki Boyutu	392
2.	Sendikaların Bağımsızlığı ve Sendikal Safılık	394
3.	Örgütsel Bağımsızlık	395
4.	Ekonomik Bağımsızlık.....	397
5.	İşyeri - İşletme Düzeyini Aşan Örgütlenme.....	401
6.	İşveren Vekillerinin ve Üst Düzey Yöneticilerin İşçi Sendikasına Üyelikleri.....	402
7.	Sendika Çalışanlarının Sendikalaşması.....	405
C.	Üçüncü Taraflara Karşı Bağımsızlık.....	406
1.	Devlete Karşı Bağımsızlık	406
2.	Siyasi Partilere, Dini Organizasyonlara, Diğer Kurum ve Kuruluşlara Karşı Bağımsızlık	409
§ 8.	SENDİKA ÜYELİĞİNDE TEKLİK İLKESİ	411
I.	GENEL OLARAK.....	411
II.	SENDİKA ÜYELİĞİNİN TANIMI VE HUKUKİ NİTELİĞİ.....	412
III.	İŞÇİ SENDİKA ÜYELİĞİNİN KAZANILMASI	413
A.	Genel Olarak.....	413
B.	Sendika Üyeliğinin Koşulları	415
1.	Yaş Şartı	415
2.	İşçi Niteliği	416
3.	Sendika Tüzüğünde Belirlenen Niteliklere Sahip Olma.....	417
4.	Sendikanın Kurulu Olduğu İşkolunda Çalışma	418
C.	Üyeliğin Kazanılmasına Dair İşlemler.....	419

1. Sendika Üyeliği Tespitinin Önemi.....	419
2. İşçinin Başvurusu.....	420
3. Sendikanın Kararı.....	421
4. Üyelik Talebinin Reddi Kararına Karşı İşçinin Dava Hakkı	424
IV. İŞVEREN SENDİKASI ÜYELİĞİNİN KAZANILMASI	425
A. Sendika Üyeliğinin Koşulları.....	425
B. Üyeliğin Kazanılmasına Dair İşlemler	427
V. ÜST KURULUŞ VE ULUSLARARASI KURULUŞ ÜYELİĞİ	428
A. Sendika Üyeliğinin Üst Kuruluşlarla İlişkisi	428
B. Üst Kuruluşlara Üyelik.....	428
C. Uluslararası Kuruluşlara Üyelik	431
VI. ÜYELERİN TEMEL HAK VE YÜKÜMLÜLÜKLERİ.....	432
A. Genel Olarak	432
B. Üyelerin Temel Hakları	432
1. Sendikal Faaliyetlere ve Yönetime Katılma Hakkı	432
2. Sendikanın Faaliyetlerinden ve Tesislerinden Yararlanma ile Eşit İşlem Görme Hakkı.....	433
3. Üyelerin Korunmasına İlişkin Haklar.....	435
C. Üyelerin Temel Yükümlülükleri	435
1. Sendika Düzenine Uyuma Yükümlülüğü	435
2. Aidat Ödeme Yükümlülüğü	437
VII. SENDİKA ÜYELİĞİNİN SONA ERMESİ	438
A. Kendiliğinden Sona Erme	438
B. İstifa (Üyelikten Çekilme)	440
C. İhraç (Üyelikten Çıkarma)	441
1. Genel Olarak.....	441
2. İhracın Koşulları ve Usulü	443
a. İhraç Sebepleri ve Yasal Çıkarma Yetkisi	443
b. Genel Kurul Kararı.....	445
c. Genel Kurul Kararına İtiraz ve Üyeliğe Etkisi	447
Ç. Üyeliği Etkilemeyen Durumlar ve Askı Hali.....	448
VIII. SENDİKA ÜYELİĞİNDE TEKLİK İLKESİ.....	450
A. Genel Olarak	450
B. Sendika Üyeliğinde Teklik İlkesinin 87 numaralı <i>ILO</i> Sözleşmesi Bakımından Değerlendirilmesi.....	452
C. Sendika Üyeliğinde Teklik İlkesinin İstisnaları.....	453
1. Farklı İşkollarında Kurulu Sendikalara Üyelik	453
2. Aynı İşkolunda Kurulu Sendikalara Birden Fazla Üyelik.....	454

3.	Mevsimlik İş Sözleşmeleri ile Çalışanların Sendika Üyelikleri ...	455
4.	Farklı İşkollarına Tabi Çalışmanın Sendika Üyeliklerine Etkisi.....	457
Ç.	Sendika Üyeliğinde Teklik İlkesi ve Toplu İş Sözleşmesi Yetkisi İlişkisi.....	458
1.	Toplu İş Sözleşmesi Yetkisi.....	458
a.	Genel Olarak	458
b.	İşkolu Barajı ve Çoğunluk Şartı (İşyeri/İşletme Barajı)	459
c.	Toplu İş Sözleşmesi Yetkisinin Tespiti.....	461
2.	Toplu İş Sözleşmesi Yetkisi ve Çoklu Sendika Üyeliğinin Yetkiye Etkisi	462
IX.	ALMAN HUKUKUNDA SENDİKA ÜYELİĞİ VE SENDİKA ÜYELİĞİNE İLİŞKİN ESASLAR.....	464
A.	Alman Dernekler Hukuku Kapsamında Üyelik ile İlgili Temel Hususlar.....	464
1.	Genel Olarak.....	464
2.	Dernek Üyeliğinin Hukuki Boyutu.....	464
3.	Üyelik Türleri	465
4.	Üyelerin Temel Hakları.....	467
5.	Üyelerin Temel Yükümlülükleri	470
6.	Üyeliğin Kazanılması ve Sona Ermesi	472
a.	Üyeliğin Kazanılması	472
b.	Üyeliğin Sona Ermesi.....	474
1)	Genel Olarak.....	474
2)	Üyelikten Çıkarma („Ausschluss“).....	474
B.	Sendika Üyeliği Bakımından Hak Sahipleri.....	476
1.	Genel Olarak.....	476
2.	İşçi Sendikalarına Üyelik Hakkının Bazı İş İlişkileri Bakımından Değerlendirilmesi	479
a.	İşçi Benzeri Statüde Bulunan Kimseler.....	479
b.	Yeni Bağımsız Çalışan Statüsü („ <i>Neue Selbstständige</i> “).....	479
c.	Freelancerlar	480
ç.	Üst Düzey Yöneticiler	480
C.	Sendika Üyeliği	481
1.	Genel Olarak.....	481
2.	Çifte ya da Çoklu Üyelik.....	483
3.	Toplu İş Sözleşmelerinden Bağımsız Üyelik („ <i>OT-Mitgliedschaft</i> “)	485

a. İşveren Kuruluşları Bakımından.....	485
b. İşçi Kuruluşları Bakımından	488
ç. Sendika Üyeliğinin Sona Ermesi.....	490
§ 9. DEMOKRATİK ESASLARA UYGUNLUK (SENDİKA İÇİ DEMOKRASİ) İLKESİ.....	492
I. GENEL OLARAK	492
II. DEMOKRASİ KAVRAMI, ANAYASANIN DEMOKRATİK NİTELİĞİ VE TEMEL DEMOKRASİ İLKELERİ	494
A. Tanım.....	494
B. Anayasanın Demokratik Niteliği	495
C. Temel Demokrasi İlkeleri	496
III. SENDİKA İÇİ DEMOKRASİ.....	498
A. Kavramsal Açıdan Sendika İçi Demokrasi, Önemi ve Amacı.....	498
B. Sendika İçi Demokrasi İlkesine İşlerlik Kazandıran Mekanizmalar	501
1. Seçim ve Katılımcılık.....	501
2. Çoğunluğun İktidarı ve Azınlığın Korunması	502
3. Şeffaflık ve Denetim	503
IV. SENDİKA İÇİ DEMOKRASİ İLKESİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ	505
A. Genel Olarak	505
B. Sendikaların Kuruluşu Bağlamında Değerlendirme	506
C. Sendikaların Tüzükleri Bağlamında Değerlendirme	508
Ç. Sendika Üyeliği Bağlamında Değerlendirme	510
1. Sendika Üyeliği ve Sendika Üyeliğinden Çekilme.....	510
2. Sendika Üyeliğinden Çıkarılma.....	513
D. Sendikanın Faaliyetleri Bağlamında Değerlendirme.....	516
E. Genel Kurul ve İşleyişi Bağlamında Değerlendirme	517
1. Genel Olarak.....	517
2. Doğal Delege ve Delege Seçimi	519
3. Genel Kurul Toplantıları.....	522
4. Genel Kurul Tarafından Alınacak Kararlar	528
5. Seçimler	529
F. Yönetim Kurulu ve İşleyişi Bağlamında Değerlendirme.....	533
G. Sendika İçi Disiplinin Tesis Edilmesi Bağlamında Değerlendirme ...	538
Ğ. Sendikanın Denetimi ve Denetim Kurulu Bağlamında Değerlendirme.....	540
H. Sendikanın Kapatılması Bağlamında Değerlendirme.....	545

V. ALMAN HUKUKUNDA SENDİKALARIN DEMOKRATİK ESASLARA UYGUNLUĞU	547
A. Genel Olarak.....	547
B. İlkesel Katılım/Yönetime Katılım Güvencesi („Prinzipielle Teilhabegewährleistung“)	550
1. Demokratik Örgütlenme ve Etkin Yönetime Katılım Yoluyla Temsil.....	550
2. Üst Kuruluşlar Nezdinde Yönetime Katılma	553
C. Demokratik Örgütlenme İlkesinin Dernekler Hukuku Bağlamında Temel Gereksinimleri.....	554
1. Genel Olarak.....	554
2. Sendika Tüzüğü'nün Demokratik Esaslara Uygunluğu	555
3. Genel Kurul Toplantıları.....	557
4. Aktif Seçme Hakkının Tanınması	557
5. Azınlığın Korunması.....	558
6. Gizli Oy Prensibi, Çoğunlukla Karar Alma ve Eşit Oy Hakkının Tanınması	558
7. Delegelerin ve Kurul Üyelerinin Seçilmesi ile Doğal Delegelik Statüsü	560
8. Kadın Temsil Kotaları	562
9. Öneri Hakkının Tanınması	563
10. Üyelikten Ayrılma Hakkı	564
Ç. Toplu İş Sözleşmesi Ehliyeti Bağlamında Demokratik Örgütlenme İlkesinin Değerlendirilmesi	565
SONUÇ	567
KAYNAKÇA	579